

REINBEITEDISTRIKT
19/32T LAKSELVDALEN-LYNGSDALEN
Boazoorohat Ivgolahku
Troms- og Vest-Finnmark reinbeiteområde

NVE
Norges vassdrags- og energidirektoratet
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:
2016/29

Dato
01.04.2016

Uttalelse til:

Søknad om tillatelse til overføringer fra Signaldals- og Kitdalsvassdraget til Skibotn og Lavka kraftverk, Storfjord kommune

SØKNAD OM KONSESJON FOR STORDALEN KRAFTVERK MED TILHØRENDE ELEKTRISKE OVERFØRINGSANLEGG

Vi viser til deres brev av 21.12.2015 vedrørende overnevnte rubriserte.

Reinbeitedistrikt 19/32T som har flytterettigheter i tiltaksområdet har både i de overnevnte søknadene og i fagrapportene blitt tilsidesatt og ignorert. Vi mener at det har skjedd en saksbehandlingsfeil som enten er av bevisst handling eller i mangel av kunnskap om distriktet og den nomadiske reindrift. Helligskogen er et helårsdistrikt, slik at overføringsverdien av sammenlignbar kunnskap om deres reindrift har liten verdi for distrikt 19/32T. Vi vil med dette påpeke feil og mangler i søknadene, som naturlig nok har sine henvisninger fra fagrapportene.

Det er på det rene at distriktet har flytterettigheter - i praksis betyr dette også bruks- og beiterettigheter. Distriktet har godkjente distriktsplan og bruksregler. Faktum er at rein må også beite mens den flyttes. Derfor er ordlyden misoppfattet og feiltolket. Lovens ordlyd er normativ og har til hensikt å skape legitimitet og forutsigbarhet for et reinbeitedistrikt for å kunne utøve en velordna langsikt reindrift. Beiterett utelukker ikke at gjennomflyttingsdistrikter ikke får beite i området.

Flytting er noe som tar tid, særlig når distriktet må bruke tiltaksområdet som oppsamlingsområde. For det første er reinbeitedistrikt Lakselvdalen-Lyngsdalen det eneste reinbeitedistriktet i norden som ikke har sperregjerder. Det finnes ikke sperregjerde langs

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

distriktsgrensen mellom sommer- og høstbeitet. Distriktsgrensen til sommerbeitet går langs Balsfjordeidet. Reinflokken trekker over i små puljer om høsten. Trekket varer i 2 mnd. Lyngnehølvøya er stort og massivt, noe som vanskeliggjør samlet utdriving.

Vi tør å påstå at distrikt 19/32T er like mye berørt av tiltaket som Helligskogen distrikt. Forskjellen er at vi bruker området intensivt med hele flokken samlet, mens Helligskogen bruker området i form av spredt flokk. Helligskogen bruker ikke området i større omfang i barmarksesongen fordi den er i randsonen til distriktet.

Vi bruker tiltaksområdene til Skibotnutbygging, Paras og Stordalen kraftverk som høstbeite og oppsamlingsområde om høsten og gjennomflytting om våren. Beite om våren varierer fra en uke til mer. Bruksperioden til sammen med vårbeiteflytting i området er ca. 3 mnd i året. I tillegg kommer reinflytting på noen uker over hele tiltaksområdet til Skibotnutbyggingen.

Omtrent det samme bruker Helligskogen på vinterstid. Begrepet *større omfang* betyr bruk av området med samlet reinflokk. Helligskogen har selvfølgelig rein i området, men ikke med hele flokken samlet under intensivt gjeting og kontroll. Det er nettopp det vi har. Om høsten er omtrent hele flokken nede i Stordalen - den streifer rund Paras i Parasdalen og Stordalen. Vi gjeter flokken intensivt så den ikke trekker sørover mot Sverige fordi det finnes ingen naturlige hindringer sørover. På østsiden har Helligskogen distrikt et sperregjerde som går fra Gålda til Stordalen. Gjerdet går på østsiden av Stordalen i utmunning av Breidalen. Den fungerer til tider også som sperregjerde for oss, men har til hovedhensikt å hindre at flokken til Helligskogen ikke trekker over Stordalen eller til Kånkama samebys reinflokk.

Det er stor forskjell å teori og praksis. I teorien kan man hevde det ene og andre, noe annet er den praktiske bruken.

Utvidelse av Skibotn kraftverk I Storfjord, Troms KU for reindriftnæringen. Ecofact rapport: 429

Prosjektleder og prosjektmedarbeidere (utredere) har ikke vært i kontakt med reinbeitedistrikt Lakselvdalen-Lyngsdalen - noe som er svært merkbart. Utredning i forhold til reindriften til Lakselvdalen-Lyngsdalen er derfor helt fraværende.

På side 27 nevnes distriktet: *“Den brukes ved behov og den er også i bruk av et gjennomflyttende distrikt (Laksevatn) som flytter mellom sommerbeiter og vinterbeiter via denne traseen. Den ligger perifert i forhold til utbyggingen (Fig. 17), men en kan ikke utelukke at den blir berørt”*

Vi regner med Laksevatn er det samme som Lakselvdalen-Lyngsdalen (Ivgolahku).

Videre nevnes distriktet i negativt ordlag: *“Til den samlede belastning for Helligskogen reinbeitedistrikt må også medregnes at Laksevatn reinbeitedistrikt flytter igjennom Helligskogen to ganger i året. I tider der næringsgrunnlaget presses får alle negative påvirkninger større betydning, og gjennomflyttingen er med på å tappe Helligskogen for ressurser”*

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272

**NaturRestaurering AS, rapport nr. 2015-06-02: Utbygging av vannkraftverk i Stordalselva I Storfjord kommune, Troms
– Konsekvenser for Reinbeitedistrikt 24 (Helligskogen), Reinbeitedistrikt 19/32 (Lakselvdalen/Lyngsdalen) og Könkämä sameby**

Denne fagrappporten har heller ikke tatt hensyn til distrikt Lakselvdalen-Lyngsdalens reindriften. Heller ikke her har utredere vært i kontakt med distriktet.

Påstanden våres bekreftes på side 7:

“Denne rapporten har som formål å beskrive hvilken verdi planområdet for Stordalen kraftverk har for reindriften, samt omfanget av det planlagte inngrepet, og vurdere de konsekvensene dette kan få for Rbd 24 og Könkämä sameby.

Her nevnes ikke Lakselvdalen-Lyngsdalen og er derfor av den grunn heller ikke med i utredningen og vurderingene.

Videre nevnes distriktet på side 7: *“Per i dag kan Rbd 19/32 bruke den tiden de mener er nødvendig. Rbd 19/32trakk i mange år gjennom Kitdalen på vei til og fra vinterbeitene, og kom da ikke i berøring med Stordalen. De siste årene har distriktet i større grad beveget seg gjennom Signaldalen og Parasdalen, men noen dyr har også beveget seg gjennom Stordalen. I denne sammenheng kan de komme i kontakt med Stordalen kraftverk.”*

Sakens faktum er at den storstilte Skibotn kraftubygging på slutten av 1970 tallet gjorde at distriktet var nødt til å endre på flytte- og driftsmønsteret. Utbyggingen sperret flytteleiene og påførte distriktet store skader. Negative konsekvenser og ulemper opplevtes den dag idag. Omlegging av flytteleiene hadde og har den dag i dag betydelige negative konsekvenser for distrikt 19/32T.

På side 94 i konsesjonssøknaden nevnes også distriktet:

“Rbd 19/32 driver sine drøyt to og et halvt tusen dyr gjennom distriktet både vår og høst. Innflytting skjer i april/mai og utflytting i november/desember. Fra september/oktober har dyrene blitt samlet og drevet fra Lyngenhavvøya og inn mot riksgrensen. Den tradisjonelle drivleia har gått gjennom Kitdalen, men de siste årene har flokken også blitt drevet gjennom Signaldalen og Parasdalen. Rbd.19/32 har ikke beiterett i Rbd 24 utover det som beites på vår- og høstdriv”

Nåværende reindriftsutøvere flyttet til Lyngenhavvøya i 1973. Flytting gjennom Kitdalen om våren vedvarte til 1980 tallet. Etter den tid ble Kitdalsflytteleia brukt sporadisk i enkelte år hvis klimaet tilsa det. Å flytte langs regulerte vann når det er dårlig flytteføre, er å sette liv og helse i fare for både dyr og mennesker. Nåværende flyttelei både om våren og høsten har i mer eller mindre grad eksistert siden innflytting i 1973. Distriktet måtte også slutte å bruke pramming om høsten da Guolasvannet ble regulert. Bruk av pramming vedvarte til 1980. Hele flokken ble likevel aldri prammet fordi deler av flokken streifet sørover over Balsfjordeidet. Dette medførte at distriktet måtte flytte to-delt, noe som var ressurskrevende og uholdbart. Før Skibotnutbyggingen kunne vi flytte over alle de vassdrag og vann som nå er regulert. Etter at

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272

Guolasjavri ble regulert, så har vi måttet flytte over Haldifjellet som er bratt og uten beitetilgang. Dette fjellet har tatt knekken på mange rein i årenes løp.

Beiteretten i lovens forstand omhandler en rett til å ha rein på et område i permanent basis. Ordlyden er normativ og må ikke settes i sammenheng som på en måte disfavoriserer gjennomflyttende reinbeitedistrikter. Gjennomflyttingsdistrikter har like store rettigheter til område som basisdistriktet i den perioden som vedtatt i bruksreglene. Alle distrikter i Finnmark flytter gjennom andre distrikter. Hele den nomadiske reindriften er basert på flyttinger over store avstander og dermed også gjennom områder hvor dem ikke har beiterett i lovens forstand. Gjennomflyttingsdistrikter har bruksrett til områder langs flytteleien. I drifts- og bruksmønster inngår både flyttetraseer og oppsamlingsområder. Det er ikke påkrevd at man skal fly over området uten å ta hensyn til både mennesker og dyrevelferd. Permanente helårsdistrikter har kanskje ikke innsikt og forståelse for de utfordringer som nomadiske distrikter strir med. Lakselvdalen-Lyngsdalen flytter gjennom mange sommerbeitedistrikter og vinterbeiter. Derfor er det også slik at inngrep som påføres basisdistriktet, også påvirker gjennomflyttingsdistriktene negativt. Endring av bruksmønster i et distrikt vil skape ringvirkninger og berøre gjennomflyttingsdistriktene. Omlegginger pga. utbygginger og inngrep innad i Helligskogen reinbeitedistrikt har også påvirket våres distrikt.

Distriktet har aldri fått kompensasjon for skader og ulemper som skibotnutbyggingen påførte distriktet. Dette er i seg selv meget merkbart og urettferdig. Denne holdningen til distriktets rettigheter og bruk har derfor sannsynligvis også satt preg på utredninger i etterkant.

Vi viser til innsigelse fra Sametinget hvor de bes gjennomført konsultasjoner med Sametinget. Sametinget anmoder også NVE om å rette forespørsel til berørte reinbeitedistrikter angående konsultasjoner om søknadene. Videre ber Sametinget at NVE oppsummerer de samiske interessene i et eget dokument.

Med bakgrunn i at Lakselvdalen-Lyngsdalen er utelatt i søknaden og i fagrapportene, at det er mangler og feil i de nevnte dokumentene og at Sametinget har fremsatt innsigelse, så krever vi at distriktet blir involvert som part og rettighetshaver i sakene Skibotn og Lavka kraftverk samt Stordalen kraftverk.

Med Hilsen

Henrik Gaup
Styre- og distriktsleder

Postadresse

Postboks 628 Sentrum

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

Telefon

41 10 52 77

41 10 52 77

E-post:

henrik.gaup@gmail.com

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**